

ČEPS slaví 25. výročí od svého vzniku

16.10.2023 - | ČEPS

Dne 8. června 1998 rozhodla valná hromada ČEZ, a.s., o vyčlenění divize Přenosové soustavy do samostatné společnosti.

Stalo se tak v reakci na vývoj české i evropské legislativy směřující k liberalizaci energetického prostředí a ke vzniku trhu s elektrickou energií. Cílem tzv. „unbundlingu“ bylo oddělit obchod, přenos, výrobu a distribuci elektrické energie. ČEPS, a.s., byla založena 20. srpna téhož roku, 16. října pak byla zapsána do obchodního rejstříku.

„Společnost ČEPS si za 25 let své existence vydobyla nenahraditelnou pozici v tuzemsku i na mezinárodním poli. Je respektovanou nositelkou unikátního know-how a aktivně se podílí na transformaci energetiky v ČR i v Evropě, kde patří k nejaktivnějším a nejviditelnějším provozovatelům přenosových soustav. To se odráží i v míře zastoupení jejích zaměstnanců ve všech strukturách evropské asociace provozovatelů přenosových soustav ENTSO-E,“ říká Martin Durčák, předseda představenstva ČEPS, a.s.

ČEPS působí na území České republiky jako výhradní provozovatel přenosové soustavy, která je páteří sítě elektrizační soustavy. Přenosová soustava ČR patří do evropské přenosové sítě, s níž je propojena prostřednictvím 17 přeshraničních vedení. V současné době ji tvoří 44 rozvodů se 79 transformátory a trasy vedení s napětovou hladinou 400 kV a 220 kV o celkové délce přibližně 5 800 km.

ČEPS zajišťuje bezpečný a spolehlivý přenos elektřiny od výrobců k distributorům a dále rovnováhu mezi výrobou a spotřebou elektrické energie, která je nezbytným předpokladem fungování elektrizační sítě. V neposlední řadě úzce spolupracuje s ostatními evropskými provozovateli propojených přenosových soustav a přispívá k rozvoji trhu s elektřinou v ČR a Evropě. Společnost je také aktivním členem řady energetických uskupení, platforem a asociací v rámci EU, kde hájí zájmy České republiky. Jediným akcionářem ČEPS je stát Česká republika, výkon akcionářských práv provádí z jeho pověření Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Za 25 let své existence ČEPS mimo jiné kompletně modernizovala celkem 1 909 km vedení o napětové hladině 220 kV a 604 km vedení o napětové hladině 400 kV. Vybudovala přibližně 538 km nových linek o napětové hladině 400 kV.

Milníky společnosti ČEPS:

1999

- V září 1999 ČEPS zahájila činnost samostatného provozovatele přenosové soustavy v souladu s trendem liberalizace energetiky v EU a s otevřením trhu s elektřinou v České republice.

2000

- Definování podpůrných a přenosových služeb a první výběrové řízení na podpůrné služby.
- Zprovoznění Ústředního dispečinku v sídle ČEPS.

2001

- Zahájení obchodování na denním trhu podpůrných služeb (jeden z prvních v Evropě).
- Zahájení obchodování v diagramech a zúčtování odchylek (do konce roku prováděl ČEPS).
- První aukce na přeshraniční kapacity.

2002

- První plně liberalizovaný přeshraniční import a export elektřiny.
- Ukončení centrálního řízení zdrojů a přechod na vlastní/vlastníků řízení zdrojů.

2005

- ČEPS začala plnit funkci aukční kanceláře pro alokaci přeshraničních přenosových kapacit pro obchod s elektřinou.

2007

- Kompletní modernizace dispečerského sálu v sídle společnosti včetně instalace nového sjednoceného dispečerského řídicího systému TRIS.

2008

- 1. 7. 2008 se přenosové soustavy České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska staly samostatnými kontrolními bloky plně zodpovědnými za řízení své oblasti. Přešly tak do pozice obvyklé v Evropě, kdy provozovatel přenosové soustavy vystupuje samostatně vůči jednomu ze dvou evropských koordinačních center (v případě ČEPS vůči koordinačnímu centru provozovanému pro severní část synchronní zóny společností Amprion se sídlem v německém městě Brauweiler).
- ČEPS je zakládajícím členem střeoevropského koordinačního provozního centra TSC se sídlem v Mnichově.

2009

- 1. 9. 2009 došlo k implicitnímu propojení denního trhu s elektřinou mezi Českou a Slovenskou republikou. ČEPS poskytuje přeshraniční přenosové kapacity a vykonává roli tzv. shippera pro zajištění přenosu elektřiny a finančního vypořádání.
- Spuštění vyrovnávacího trhu.

2010

- 1. 12. 2010 se ČEPS stala „single point of contact“, tedy jediným místem pro explicitní přidělování přeshraniční kapacity v rámci vnitrodenního přeshraničního trhu s elektřinou pro sedm provozovatelů přenosových soustav v regionu Central Eastern Europe.

2011

- V dubnu 2011 byl uveden v rámci TSC do provozu videokonferenční systém pro usnadnění vzájemných rozhovorů pracovníků útvarů přípravy provozu a dispečinků.

2012

- V březnu odstartovala vzájemná výměna systémových odchylek mezi ČEPS, a.s., a SEPS, projekt e-GCC. V květnu se ČEPS, a.s., zapojila i do projektu IGCC, který dále rozšířil možnost výměny systémových odchylek o další evropské provozovatele přenosových soustav. V září se k implicitnímu propojení denních trhů mezi Českou a Slovenskou republikou přidalo i Maďarsko.

2013

- 23. 4. 2013 se k e-GCC připojil maďarský provozovatel přenosové soustavy MAVIR.
- Dohoda společností ČEPS a 50Hertz na společném řešení problematiky neplánovaných toků elektřiny prostřednictvím transformátorů s řízením posuvem fáze (PST transformátory).

2014

- 19. 11. 2014 došlo k propojení denních trhů mezi Českou a Slovenskou republikou a Maďarskem s Rumunskem (tzv. 4M market coupling).
- V srpnu 2014 byla ukončena kompletní výměna dispečerského řídicího systému TRIS, současně byl zprovozněn nový dispečerský telefonní systém.

- V listopadu 2014 byla v rámci iniciativy TSC založena organizace TSCNET Services GmbH, která nově poskytuje servisní služby v oblasti denních a vnitrodenních predikcí bezpečného provozu.

2015

- K 31. 1. 2015 byl ukončen provoz ostravského pracoviště dispečinku ČEPS.
- Zahájení výstavby transformátorů s posuvem fáze v rozvodně Hradec u Kadaně. Vybudování vlastní nezávislé telekomunikační sítě včetně přenosu dat dispečerského řízení (TELCO).

2016

- 1. 9. 2016 se ČEPS připojila k mechanismu mezinárodního mnohostranného redispečinku koordinovaného TSC Multilateral Remedial Actions Agreement (MRA).

2017

- 17. 7. 2017 byla převzata do dispečerského řízení celá sestava transformátorů PST v rozvodně Hradec u Kadaně. Transformátory slouží k efektivnímu řízení tranzitních toků na profilu s 50Hertz.

2018

- 1. 10. 2018 založila ČEPS, a.s. spolu s dalšími provozovateli přenosových soustav v EU jednotnou aukční kancelář JAO se sídlem v Lucembursku.

2019

- Připojení do jednotného evropského vnitrodenního trhu (SIDC - Single Intraday Coupling - projekt XBID).

2020

- 6. 1. 2020 byla spuštěna mezinárodní platforma TERRE pro zajištění regulační energie s dostupností služeb do 30 minut v evropském kontextu. ČEPS se k ní připojila jako první ze všech evropských provozovatelů přenosových soustav.

2021

- Zavedení denní implicitní alokace přeshraničních přenosových kapacit prostřednictvím tzv. Interim Couplingu na hranicích s Německem, Rakouskem a Polskem.
- Zahájení poskytování služeb výkonové rovnováhy z agregačních bloků.

2022

- Přepnutí soustavy na žebříčkové řízení služeb výkonové rovnováhy a zavedení standardních evropských regulačních produktů.
- ČEPS se 1. 6. 2022 jako první provozovatel přenosové soustavy připojila k platformě PICASSO pro přeshraniční výměnu regulační energie. Platforma PICASSO slouží k ekonomicky optimálnímu zajištění regulační energie z aFRR (neboli sekundární regulace) v evropském kontextu.
- Jako první provozovatel přenosové soustavy se ČEPS 18. 7. 2022 připojila rovněž k mezinárodní platformě MARI pro přeshraniční výměnu regulační energie a následně provedla její testování. Platforma MARI, která byla spuštěna 5. 10. 2022, slouží k ekonomicky optimálnímu zajištění regulační energie z ručně ovládaného procesu obnovení frekvence a výkonové rovnováhy (mFRR neboli terciární regulace).
- Zahájení výpočtu přeshraničních kapacit na denním trhu metodou Flow-base.
- V březnu 2022 zahájila ČEPS vývoj a implementaci IT řešení pro správu přeshraničních přenosových kapacit, tzv. Capacity Management Module (CMM), který bude spravovat přeshraniční kapacitu pro výměnu regulační energie provozovatelů přenosových soustav v Evropě. To umožní centralizovanou a automatizovanou správu přeshraničních přenosových kapacit v rámci jednotného evropského trhu s regulační energií.

2023

- ČEPS zahájila 1. března 2023 společné obstarávání regulačních záloh FCR. Tímto důležitým krokem se zapojila do společného evropského trhu se zálohami FCR, který otevírá další příležitosti pro české poskytovatele a zájemce o poskytování této služby. Společný trh povede k efektivnějšímu obstarávání FCR záloh a zároveň sníží riziko jejich nedostatku pro provozovatele přenosových soustav.

<https://www.ceps.cz/cs/tiskove-zpravy/novinka/ceps-slavi-25-vyroci-od-sveho-vzniku>